

НАРОД

Рукописи се не враћају

Огласи и белешке на влађују се по погодби.

Редакција је у улици Франковој бр. 20.

Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

„Народ“ излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у Франковој улици бр. 20.

Власник

КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

О Крфској Декларацији

III

Што се тиче територије, краљевина Срба, Хрвата и Словенаца обухватиће све пределе у којима наш народ живи у компактној маси. Наш народ збиља чини компактну националну масу, која се није мешала са другим народностима осим на неким крајњим тачкама на својој периферији. Полазећи са тог гледишта, југословенска држава не полаже право на Југословенске оазе у пределима где преовлађује друга народност. Међутим она не може допустити да се од ње националне територије одвајају оазе стране народности, које су постале само уношењем страних језика у нашу народну целину. У случају да се појави какав сукоб између југословенске државе и неке од суседних савезничких држава, Крфска Декларација истиче као основни принцип да се ови сукоби реше према вољи самога народа. Ево, на пример како гласи 9 параграф, 3 алинеја: »Према праву сваког народа да управља својом судбином, ниједан део територијалне целине не може се, без повреде правде, оценити и придати другој држави без пристанка самог народа«.

Југословенски програм тражи, сем Србије и Црне Горе, које су независне државе, и све земље где станују Срби, Хрвати и Словенци, а које су под Хабсбуршким монархијом. Тиме је предмет наших захтева обележен довољно јасно за садашње прилике. Декларација не сматра за опортуно да у овом тренутку одређује границе наше националне државе изразлога, који се лако могу погодити. Али из самог духа Декларације, као и из саме природе ствари излазе, да наш народ неће одустати од захтева да види све југословенске земље уједињене у једно тело и да неће напустити пограничне крајеве који су животним интересима везани за народну целину.

Као што се види, Декларација поштује ста-

ње ствари које постоје у нашем народу. Југословенски народ обележен је са три имена: Срби, Хрвати и Словенци, што ни мало не уди националном јединству. Тај исти случај ми налазимо и у Великој Британији. Дали ће наш народ, кад већ буде уједињен, створити једно име за своју државу и за своју народност? То је потпуно могуће, али ми то не знамо. Ми остављамо самом народу да реши то питање према свом осећању и својим потребама.

Конференција је мислила да треба да поштује садашње стање ствари и није хтела да усвоји ново име Југословени. Овај израз Југословени у ствари је вештачко име, раширено међу интелегентнијим класама и у иностранству, да се обележи целина нашег народа, али оно није уобичајено у широком народу. Али ће се зато ипак, као што каже и сама Декларација, име Југословен, под којим смо познати у свету, употребљавати у нашој пропаганди, као што смо радили и до сада. То је политички израз, који у очима света обележава политичко јединство Срба, Хрвата и Словенаца.

Параграф десети Декларације односи се на Јадранско Море. Конференција, свесна важности, коју за будућу државу има ово море, на коме наш народ живи већ дванаест векова и где је створио напредан поморски живот, истакла је идеју да се од њега начини море апсолутно слободно. Јадранско Море је део Средоземног Мора и преко њега везано је за Океан. Туда ће наш народ општити са целим светом и моћи ће стећи велику важност. С обзиром на садашњу ситуацију, конференција није сматрала за целисходно да каже нешто више. Ово важно и деликатно питање, које додирује најразличније и најзаплетеније интересе, треба да буде, на будућем конгресу за мир, решено по правди и слободи, у исто време кад се буде решило и

питање о утврђивању граница наше државе, у колико оне нису одређене самом природом.

Што се тиче унутрашње организације југословенске државе. Декларација истиче као опште принципе, слободу и једнакост у јавном животу, верском и социјалном. Уставотворна Скупштина целога народа и изабрана на основу општег, једнаког, непосредног тајног гласања, даће устав будуће државе. Ова скупштина неће гласати Устав апсолутном већином, већ »квалификованом« већином а квалификације ће она сама утврдити. Апсолутна већина не може се усвојити, јер би она могла наметнути Устав једној знатној мањини. Принципом »квалификоване« већине Уставотворна Скупштина гледаће да, узајамним уступцима изравна разлике које могу постојати између мањине и већине. Тако ће будући Устав бити веран израз целе средине.

СЛОВЕНСКА БОРБА

Женева, 22. нов.

За време расправе о полском питању у аустријском парламенту било је сензационих изјава. Аустријска цензура је забранила објављивање већине говора словенских народних представника.

У почетку седнице председник је свечано поменуо победе на италијанском фронту. Тада су — према извештају немачких листова — чешки народни посланици изашли из сале; остало их је само неколико ради контроле и они су, заједно са Пољацима и Рутенима примили те вести, као да их се ништа не тичу.

На клупама југословенских посланика вест је примљена такође врло равнодушно.

Председник чешког парламентарног одбора народни посланик Станек држао је на овој седници врло оштар говор. Резиме целог његовог говора своди се на закршетак:

»Мир није могућан све докле, док се на рушевинама дуалистичке монархије не створе националне државе, које ће цветати«.

Париски »Тан« пише о овој седници:

»Закључак, који су шефови аустријске владе могли извести из ове седнице, је

сте, да је разбијено јединство Аустрије. Ту сурову реалност не могу да разбију аустро-немачки успеси у Италији. Успех, уз помоћ Немачке, допринео је, да су Словени у Аустрији још јаче осетили жарам Немачке«.

ЗВЕЗДИЦЕ

Наш бисер — из једних новина:

»...нека је пок. Сими Ц овом приликом вечан покој...« Раније не важи.

Гаргантуа

НЕРЕДИ У БЕЧУ

Црих, 22. нов.

Ноћу, између 16 и 17 ов. мес. избили су велики нереди у Бечу. Њих је изазвала нова полицијска наредба, којом се забрањује, ноћу, свако скупљање грађанства пред дућанима. Народ, који није могао да се те ноћи снабде потребним намирницама, напао је на дућане, и тако је дошло до озбиљних сукоба са полицијом. Великих је сукоба било и код главног трга, на чијем је улазу био постављен велики број полицајаца, које је маса напала и разјурила. Велика појачања, која су одмах упућена, једва су повратила ред.

НОВИ МЕТОД

Победа треће енглеске армије, под командом генерала Бинга, несумњиво је један од највећих успеха на западном фронту. Њен је значај још већи зато, што је она задобијена више умом, него материјалом. И заиста, она нас упознаје са једним новим нападним методом, који је потпуно успео. Тај се метод састоји у изненадном нападу пешадије, потпомогнуте великим бројем тенкова, која крче пут пешадији кроз жицу и друге препреке, и тако замењују претходно бомбардовање артиљеријом.

Резултат ове акције показао је Немцима колико је опасан њихов систем »еластичне одбране«. Целе ове године Немци су се држали тактике, која се састојала у томе, да слабом снагама бране предње линије, а да држе концентрисане резерве у позадини, на згодним местима, како би их могли употребити чим примете да се спрема напад. Претходно бомбардовање нагове штетало им је припремање напада.

Овај немачки систем допуштао је Ханденбургу да ште-

У војном казненом затвору у Мелердорфу умрло је, за прва три месеца ове год., 120 осуђеника, т. ј. једна трећина од целокупног броја. Војне власти наредиле су истрагу. »Арбајтер Цајтунг« јавља, да је до сада било испитано неколико политичара, који су били затворени у том затвору, а међу њима и чешки посланици Крамарж и Расин.

У Галицији је питање исхране тако озбиљно, да су окружни начелници држали састанак у Лавову и већали о ситуацији. Велика је мржња против немачких трупа, које бивају у тим пределима; оне набављају храну, док народ умире од глади. Веома велики терени остали су необрађени, због оскудице у људској снази.

Према извештају краковског листа »Час«-а, о кружни начелници протествовали су, што немачке војне власти евакуишу цивилно становништво из читавих предела; ови несретници не примају ни ону помоћ коју им је одредила влада и не знајући како да се исхране, повлаче се у шуме, где се хране корењем.

ди људски материјал на два начина: давао му је могућности да умањи број војника потребних за одбрану целог фронта, те да осетно смањи и број губитака, јер је, овим системом, мање војника било изложено непријатељској ватри.

Велики енглески успех, постигнут новом тактиком спречиће Немце да у будуће примењују овај удобни систем, који им је допуштао, да и поред смањивања својих људских извора, имају увек на расположењу стратегијске резерве и да их употребљују на другим фронтима.

Енглеска победа присилиће Немце, да на западном фронту држе већи број дивизија и да појачају своје прве линије, изложене убиственој енглеској ватри, и тако трпе много веће губитке.

Претходна артиљеријска припрема није само упозоравала непријатеља на предстојећи напад, већ је успоравала и напредовање нападних трупа, уништавајући, поред непријатељских утврђених линија, и део околних терена. Довољно је било 48 часова бомбардовања, да се потпуно у-

ниште сви путеви и тако потпуно спречи пренос муниције. Док би инжењерске трупе створиле могућност за пренос, непријатељ би се утврдио на новој линији, и тако се опет понова почињало са новим бомбардовањем. Требало је с тога наћи начин, да се пробије силно утврђена Хинденбургова линија, а да се не онемогући даље брзо напредовање.

Колико је било тешко решити овај проблем види се из тога, што су немачке одбранбене линије састављене из три реда ровова: линија за предстражу, главна линија и резервна линија. Ове су линије међу собом везане пролазима, кроз које се, у случају потребе, упућују појачања. Под главном линијом налази се један велики тунел у коме се налазе трупе, заштићене од непријатељске ватре, и увек спремне да се упуте на угрожено место. Ровови су тако дубоко ископани, солидно направљени и начичкани митраљезима, да је изгледало немогуће заузети их препадом. Овај проблем решили су тенкови. Они су до сада били употребљавани на терену, који није био за њих zgodан који је, уз то, био и сав изоран гранатама и ирашнелима, с тога до сада и нису имали баш одлучног резултата. Код Камбреа, где је терен много повољнији, тенкови су показали своју велику вредност.

Најинтересантнији догађај у овој победи је тај, што је генерал Бинг, чим је пробијен

непријатељски фронт, одмах послао своју коњицу да гони непријатеља.

ПРЕД ГЛАВУ

Берн, 22 нов.

Оброк хлеба биће понова смањен у Бечу. Општина бечка објавила је преко новина, да је у последње време обустављен сваки довоз брашна. Румунско брашно већ је потрошено, а аустријска жетва ни из далека није довољна. Према процени, аустријска и румунска жетва много је слабија, него што се очекивало.

Чешки се власници оптужују, да праве велике неприлике снабдевању и да ометају жетву у Чешкој и Травској У околини Брна морала се употребити сила. Преговори, који су вођени са Мађарском ради снабдевања са брашном нису довели ни до каквог резултата, јер су Мађари тражили, да им се унапред пошаље у замену угљ и други потребни артикли. С тога, општина бечка извештава своје грађанство, да ће му се смањити оброк хлеба. Тај мањак у хлебу не може се надокнадити повећањем оброка у кромпир, јер и њега недостаје. Општина окривљује ради овога владу и отреса се сваке одговорности у случају евентуалних нереда.

Општински одборници довели су резолуцију у којој траже од владе, да у овим озбиљним моментима предузме све потребне мере, како би омогућила становништву довољну исхрану.

них докумената између Русије и Савезника. Објављених уговора јесте за оне, који су то учинили, срамна повреда уговорних ангажмана.

Лондон, 22. нов. — Британска влада је добила од руског амбасадора у Лондону формалну изјаву, која обележава држање руске амбасаде и свих руских представника, цивилних, поморских и војних. Ова изјава каже да болшевици немају никакав народни мандат, не представљају Русију као народ и не чине одговорну владу.

Чак и не обзирајући се на ранија факта, сама објава докумената, без одобрења Савезника довољна је, да их стави ван цивилизованих влада. Под таквим околностима сви представници руске владе у Енглеској одбијају да ову групу лица признаду и да ступе у везу са њима. Међутим руски представници ће вршити и даље задатак, који им је поверила провизорна влада у интересу Русије и Савезника, док се не створи влада, која ће представљати руски народ.

Париз, 22 нов. — Командант руске ратне лађе „Злата“ упутио је француским поморским властима у Сен Назеру ово писмо:

»С обзиром на садашњу ситуацију у Русији, где се једна банда издајника и фанатика труди да закључи сраман мир, ја вас молим, као командант једног ратног брода, да примите уверење да ни ја ни моји официри нећемо признати владу болшевика, већ да ћемо се до краја борити против Немаца и њених савезника. Могу вам додати да су сви морнари изјавили да се придружују својим официрима и да ће остати верни провизорној влади.»

Париз. — Генерал Цанковић упутио је руским трупама у Француској и на солунском фронту овакву дневну наредбу:

»Саопштавам вам ово: Потписани сматра за потребно да вам саопшти: 1. Ми одбијамо да признамо групи лица, која се дочепала власти у Петрограду, право да владају државом, које би било засновано на вољи руског народа; 2.) Ми се нећемо покоравати никаквим другим наредбама, до наредбама владе, која нас је поставила и коју ми представљамо; 3. Наша активност, као и раније, биће тесно везана са радом наших савезника.» Потписан: Зенковић, бригадни генерал, представник провизорне руске владе код француске владе.

НЕМИРИ У ДАЛМАЦИЈИ

Под овим насловом хрватски »Народни Лист« доноси овај допис из Кистања:

»Невоља и глад дадоше повода да се данас сакупише

старци и жене из читаве општине, да с правим захтевају од позвањих да им поделе одређено жито, шећер и т. д. Али, најжест, добили су само ружне речи и треба захвалити само благом поступању жандармерије те није дошло до озбиљних нереда, јер је народ гладан, а глад не зна за разлагња. Сиромашни народ моли владу да притекне у помоћ у овој невољи, али они који руководе снабдевањем не умеју свему нареду да ставу на пут. (Даље писање о овој ствари аустријска цензура је избрисала.)

САОПШТЕЊА

Милутин Станојевић трг. из Зајечара, преко својих рођа

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

У Шампањи одбили смо два непријатељска напада на мале положаје између Таира и Мезон де Шампањ, и задали губитке Немцима. Јака артиљеријска акција на десној обали Мезе на сектору Бомона и на Вогезима у области Бомона.

Извештај Штаба Источне Војске. — Непријатељ је покушао напад на руске положаје. Одбијен је са озбиљним губицима. — Снег у масама пада на разним тачкама фронта.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Сер Дунглас Хејг јавља да смо одбили нападе после јаких борба у околини Мевра. Лондонске трупе заплениле су 12 митраљеза и добиле нешто заробљеника. У близини Бурлона знатна активност обеју артиљерија. Непријатељ врши офанзиву знатном јачином. Данашње борбе биле су изузетно озбиљне од Гонлије до Маркоана. Непријатељ је вршио

ка и пријатеља даваће, 23 новембра тек. год. на гробљу у Зејтинлику, у 9 и по часова пре подне годишњи помен свом шураку капетану Милану Мијовићу трг. и моли пријатеље и познанике да присуствују овом тужном помену.

Драгољуб Ивановић објавио хаубич. батерије бр. п. 711 молим свакога, који шта зна о Милошу Блажићу и Коци Илићу, да га о томе извести.

Мајор Гаврило Гордић, бр. п. 999-107 — Моли све познанике, да му јаве ако ко зна, где се налази Привислав Ј. Миловановић ђак-наредник, — из Крагујевца.

Милан Костић типограф, моли Петра Максимовића, п.п. ручика да му се јави.

нападе великим снагама, али је свуда одбијен са тешким губицима.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

У области Ђудикарно јуче узору непријатељска одређена, после артиљеријске припреме, напала су наше истакнуте линије на јужној страни лаонске долине. Напад је одбијен. У току дана на висоравни Азјага непријатељска артиљерија била је врло активна између Монте Чиземоло и Монте Кастиелгомберто.

Наше извиднице доведле су заробљеника а наше батерије су концентрисале јаку ватру на нагомилане групе у шуми Гаљо, југозападно од Азјага и северно од Монте Тондерекар.

Непријатељски пешачки напад источно од Монте Баденске спречили смо нашом ватром. Између Бренте и Пјаве на Монте Спиноча, задобили смо заробљеника за време кратке акције.

Наше батерије бомбардовале су и задржале непријатељске колоне, које су долазиле од Серена у долину Пјаве.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

ПЕТРОГРАД. — Резултат општинских избора у неким варошима овакав је: У Ростову на Дону: максималисти су добили 20 000 гласова, Козаци 14.000, кадети 16.000, револуционарни социјалисти 17.000. У Керзону: максималисти 4.000, револуционарни социјалисти 4.600, кадети 3.200. У Јелисавет граду: кадети 6.700, Украјинци 36.000, максималисти 1.500. У Севастопољу: револуционарни социјалисти 50.000, кадети 20.000, а максималисти су на трећем месту.

ЛОНДОН. — Јављају из Христијаније: Конференција скандинавских држава одлучила је да владоци Шведске, Норвешке и Данске сачувају своју не-

утралност према зарађеним државама. Још је изражена жеља да се неутралне земље узамјамно помажу у овим тешким тренуцима.

АТИНА. — »Патрис« доноси ову депешу из Париза: Савезничка конференција ће, приликом закључења свог рада, редиговати један коминике о својим одлукама. Резултати рада су врло повољни.

ПАЗИЗ. — Председник румунске скупштине г. Флореско, као је ову изјаву листу »Екслезиор«:

»Ја идем из Русије и уверавам вас, да се у јужној Русији налазе велике антимаксималистичке снаге, које би могле ако буду потпомогнуте једном брзом и јаким савезничком акцијом, дати резултате које би зачудиле цео свет.

ШТОКХОЛМ. — Максималисти су заузели Голстојев замак.

РУСКИ ДОГАЂАЈИ

Лондон, 22 нов. — Саопштавају да је Чернов претрпео потпун неуспех са својим предлогом и покушајем за обрзовање, коалиционе социјалистичке владе.

Кадетска странка објавила је свој манифест, у коме изјављује да се никакав максималистички предлог о закључењу мира не може да сматра за израз воље руског народа.

Петроград, 22 нов. — Миљков је изјавио листовима »Известја« и »Новоје Времја« да све док му не буде познат програм нове владе и све док ова влада не буде намеравала да продужи рат, он неће узети учешћа у влади. То су исто изјавили и социјал демократе.

Париз, — 22 нов. Данас је Артур Балфур изјавио у енглеском Доњем Дому, да од пада Привремене Владе није у Русији образована никаква нова влада, са којом би Енглеска могла да ступи у везу, и да британска влада, као ни све савезничке владе, није одговорила на максималистичке предлоге о закључењу примирја.

Париз, 22. нов. — Према једној депеши, што су је објавили »Минхенер Нахрихтен«, а за коју се сазнало преко Швајцарске,

излази да је Троцки упутио Савезницима ноту, у којој тражи од њих да приступе ревизији својих ратних циљева. Ако Савезници не би одговорили на њу до 23. о. м., вели се даље у тој ноти, онда ће Русија сматрати да су јој одрешене руке за склапање сепаратног мира и она би, после закључења мира, остала неутрална у овоме рату. Како се петроградски представници Сила Споразума добили наређење од својих Влада да не ступају у везе са максималистичком владом, то би се из свега тога дало закључити да се никако неће ни одговарати на ту ноту. При свем том, треба ову вест, која је потекла из немачког извора, примити само са великом резервом.

Лондон, — Из Петрограда јављају, да је врховни командант руских трупа на источном фронту, генерал Дуковин, наредио да се ухапси генерал Добек, командант 5 армије, једини који је слушао наредбе Лењинове.

Париз, 22 нов. — Министар спољних послова добио је од руске амбасадe ово саопштење.

»Руска амбасада у Паризу сматра за дужност да саопшти француској влади своју одвратност према објави тај-